

Elevhälsoplan för skolorna inom den grundläggande utbildningen

Pargas stad 2022

Godkänd i bildningsnämndens svenskspråkiga sektion 16.6.2022

1. Inledning	3
2. Yrkesövergripande samarbete inom elevhälsan	5
2.1 Styrgruppen för elevhälsan inom Pargas stad	6
3. Gemensam elevhälsa	7
3.1 Elevhälsogruppen	8
3.2 Grupper som inte hör till elevhälsan	9
3.3 Förebyggande elevhälsoarbete	10
4. Individuell elevhälsa	13
4.1 Riktlinjer för individuellt inriktad elevhälsa	14
4.2 Expertgrupp	15
4.3 Elevhälsopersonal	17
5. Elevhälsa i samband med disciplinära åtgärder och tillrättavisning	18

BILAGA

Exempel på Årsklocka för skolans elevhälsoarbete

Elevhälsoplanen för Pargas stads grundläggande utbildning är uppdaterad under läsåret 2021-2022 av följande arbetsgrupp: Petra Henriksson, Lotta Dammert, Pia Lindfors, Christa Andersson och Jeanette Lindroos.

1. Inledning

Elevhälsa innebär att främja och upprätthålla elevens studieframgång, goda psykiska och fysiska hälsa, sociala välbefinnande samt verksamhet som ökar förutsättningarna för dessa i skolan. Elevhälsofrågor hänger därför nära samman med skolans fostrings- och undervisningsuppdrag. Elevhälsoarbetet ska alltid utgå från barnets bästa.

Elevhälsoarbete ska i första hand bestå av förebyggande, gemensamt elevhälsoarbete som stöder hela skolan. Utöver det har eleverna också lagstadgad rätt till individuella elevhälsotjänster. Yrkesövergripande samarbete är centralt inom elevhälsan och grundar sig på ett förtroendefullt förhållningssätt i arbetet. En genomgående princip är elevens och vårdnadshavarens delaktighet, liksom ett respektfullt bemötande av dessa.

Varje skola behöver arbeta med att skapa egna mål för sitt elevhälsoarbete. Skolans generella elevhälsoarbete skall stödja elevens skolgång. Det är alla vuxnas ansvar att i skolan arbeta med elevhälsa och skapa förutsättningar för att eleverna skall uppnå sina mål med studierna och få erfarenheter av att växa upp i ett samhälle med delaktighet, demokrati och mänskliga rättigheter. Dessa värderingar skall genomsyra all undervisning och verksamhet i skolan. I skolvardagen handlar detta om att skapa en känsla av sammanhang och mening, samt att främja respektfulla mellanmänskliga möten och samspel. Skolans och elevhälsans personal samarbetar för att uppnå de bästa förutsättningarna och goda pedagogiska lösningar i klassrummen.

Planeringen och genomförandet av elevhälsoarbetet styrs av tre olika planer:

- Valfärdsplanen för barn och unga
- Elevhälsoplanen för Pargas stad, svensk utbildning
- Skolvisa elevhälsoplaner

Elevhälsoplanen för Pargas stad omfattar en allmän beskrivning av elevhälsan på basis av Utbildningsstyrelsens (UBS) *Ändring av grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen*, som trädde i kraft 1.8.2014. Den skolspecifika elevhälsoplanen finns i läsårsplanen i Wilma. Där utarbetar varje skola en egen plan för elevhälsoarbetet vid respektive skola. I planen beskrivs behoven och resurserna i

skolans egen elevhälsa samt de åtgärder som görs läsårsvis. Planen omfattar också en beskrivning av det samarbete som är förutsättningen för en välfungerande elevhälsa.

De skolvisa elevhälsoplanerna innehåller följande delområden:

- *Det totala behovet av elevhälsotjänster och tillgängliga tjänster* (Behov, Tillgängliga resurser, Relationen mellan behov och resurser)
- *Gemensam elevhälsa* (Samarbete i anslutning till utbildningsövergångar, elevhandledning och planering för fortsatta studier, Elevhälsogruppen och elevhälsogruppernas uppgifter, Ytterligare gemensam elevhälsa gällande frånvaro, olyckor, skoltransporter, mobbningsförebyggande arbete, arbete för jämställdhet och likabehandling, drogförebyggande arbete, krisplan, räddningsplan, elevråd/elevkår/studerandekår och andra förtroendeuppdrag för elever)
- *Individuell elevhälsa* (Samarbetet med skolhälsovården i samband med omfattande hälsoundersökningar, Organiseringen av vård, specialdiet eller medicinering som elevens sjukdom kräver, Samarbetet i samband med intensifierat och särskilt stöd, flexibel grundläggande utbildning och sjukhusundervisning, Elevhälsostödet för elever som fått ett disciplinärt straff eller förvägrats undervisning, Expertgrupper: sammankallande, hur samtycke inhämtas, enhetliga rutiner för behandling av en enskild elevs ärende, Elevhälsojournaler: Utarbetande och förvaring, Samarbetet med utomstående tjänsteleverantörer och samarbetspartner, såsom ungdomsarbetet, barnskyddet, specialsjukvården och polisen, Hemlighållande och behandling av personuppgifter (GrUL 40 §)
- *Samarbetet mellan elevhälsan, eleverna och vårdnadshavare*
- *Genomförandet och uppföljningen av elevhälsoplanen*

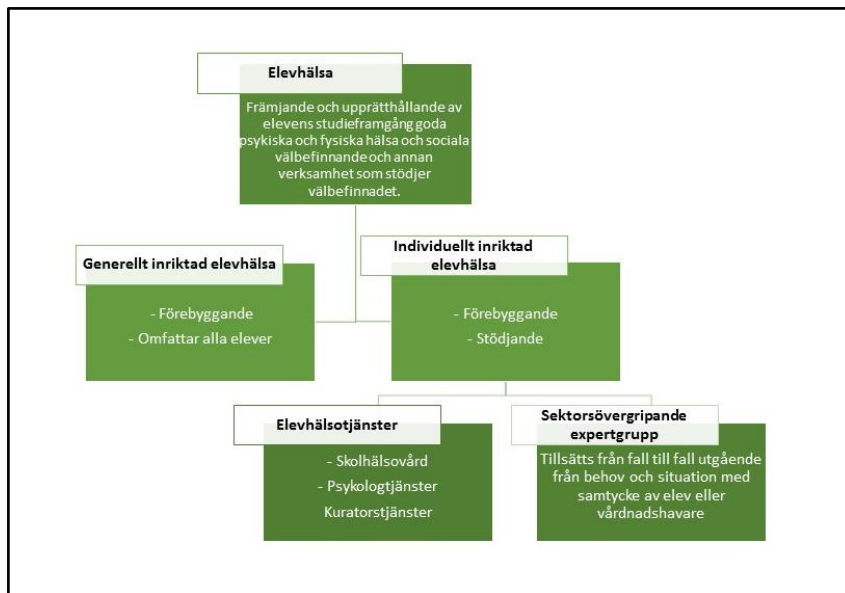

Bild 1. Elevhälsans strukturer inom den grundläggande utbildningen. Hietanen-Peltola M; Laitinen K.; Autio E.; Palmqvist R. Välbefinnande genom generellt inriktat arbete - elevhälsogruppen inom den grundläggande utbildningen.THL:Handledning 11/2018.

2. Yrkesövergripande samarbete inom elevhälsan

Elevhälsan ska ordnas genom yrkesövergripande samarbete med undervisningsväsendet och social- och hälsovårdsväsendet så att elevhälsan bildar en fungerande helhet. Elevhälsan ska också genomföras i samarbete med eleverna och elevernas vårdnadshavare och vid behov även andra aktörer.

Styrgruppen tar ställning till:

- social- och hälsovårdens roll, uppgifter och ansvar (i förhållande till resursering vid olika sektorer och i kommundelar m.m.)
- hur socialen inbjuds till elevhälsoarbetet
- ledande skolkuratorns roll

Elevhälsoarbetet planeras, följs upp och genomförs i tre olika grupper på olika nivåer i utbildningssystemet.

- Mona-gruppen (gemensam för hela Pargas stad)
- Elevhälsogrupp (skolvis)
- Expertgrupper (skolvis)

Alla grupper har sina egna uppgifter och en sammansättning som bestäms utifrån uppgifterna. Samtliga tre grupper ska vara yrkesövergripande.

2.1 Styrgruppen för elevhälsan inom Pargas stad

I Pargas kallas styrgruppen för elevhälsan *Mona-gruppen (monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä)*.

Styrgruppen för elevhälsan är en sektorövergripande grupp med ansvar för planering, utveckling, styrning och utvärdering av elevhälsoarbetet i hela staden. Styrgruppen är en gemensam mångprofessionell samarbetsgrupp med bildningen, social- och hälsovården och ungdomssektorn. Förutom att gruppen har uppgifter i enlighet med lagen om elev- och studerandevård fungerar den som styrgrupp också enligt ungdomslagen, lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet, barnskyddslagen, hälso- och sjukvårdslagen och socialvårdslagen.

Styrgruppens uppgift är att på kommunnivå planera, utveckla, koordinera och utveckla elevhälsans verksamhet på skolnivå. Mona-gruppen representeras av utbildningschefer, psykologer, sjukskötare, social- och hälsovårdschef, skolkuratorer, rektor, lärare enhetschef för familjeenheten, ansvarig hälsovårdare och sjukskötare, fritidssekreterare och studiehandledare.

Styrgruppen tar ställning till hur egenkontrollen sker i praktiken. Följande instruktioner ges från UBS:

Utbildningsanordnaren ansvarar i samarbete med undervisningsväsendet och de myndigheter som ansvarar för elevvårdstjänsterna inom social- och hälsoväsendet för att egenkontroll av elevvården genomförs. Genomförandet och uppföljningen av elevhälsoplanen är en del av denna egenkontroll.

Styrgruppen tar ställning till resultaten från THL:s hälsoenkät "Hälsa i skolan" och på basis av resultaten ges uppdrag till skolornas elevhälsogrupper. Styrgruppen tar även ställning till uppgifter gällande uppdatering och uppföljning av välfärdsplanen och ställningstaganden i förhållande till elevhälsoplanen.

3. Gemensam elevhälsa

Till den gemensamma elevhälsan hör att följa upp, utvärdera och utveckla välbefinnandet i skolgemenskapen och elevgrupperna. Målet är fysisk, psykisk och social trygghet.

Skolans personal bär det huvudsakliga ansvaret för välbefinnandet i skolgemenskapen. Elevhälsoarbetet i skolan är en uppgift som hör till alla som arbetar i skolgemenskapen och alla som ansvarar för elevhälsotjänsterna. En viktig del av elevhälsan är att personalen inom olika yrkesgrupper konsulterar varandra. Eleverna och deras vårdnadshavare ska informeras om de elevhälsotjänster som finns att tillgå. De ska också handledas i att söka de elevhälsotjänster som de behöver.

Eleverna och vårdnadshavarna är viktiga samarbetsparter i arbetet. Likaså ska övriga myndigheter och aktörer som främjar barns och ungas välbefinnande involveras. Att elever och vårdnadshavare får vara delaktiga i frågor som berör det gemensamma elevhälsoarbetet stärker välbefinnandet. Ändamålet är att utveckla samhörigheten, omsorgen och en öppen växelverkan i skolan, vilket också hjälper till att förebygga och upptäcka problem i skolan.

Eleverna ska ges möjlighet att delta i beredningen av läroplanen och de planer som hänför sig till den. Varje skola kan också ha en elevkår/ett elevråd, matråd och miljöråd som består av skolans elever. I skolan kan även finnas andra viktiga elevgrupper som t.ex. vänelever, rastlekledare. Verksamheten är en del av läroplanen och planeras årligen vid uppgörandet av den skolvisa läsårsplanen. Elevgrupperna hörs innan läroplanen fastställs och innan andra beslut som väsentligt inverkar på elevernas ställning fattas. (GrUL 47 a §)

Eleven har rätt till en trygg studiemiljö vad berör såväl psykisk, fysisk och social trygghet. Utgångspunkten för ordnandet av undervisningen är att garantera

elevernas och personalens säkerhet i alla situationer. Skolans trivselregler ska utarbetas i samarbete med eleverna.

Alla vuxna i skolan har ett gemensamt ansvar för elevernas välmående. I praktiken förutsätter detta gemensamma linjedragningar t.ex. i samband med möten och planeringsdagar för ingripande i konfliktsituationer. Till den gemensamma elevhälsan hör också omsorgen om skolbyggnad, undervisningsutrymmen och läromedel.

Likaså ingår förfaringssätt som gäller skoltransporter, datasäkerhet och förebyggande av olyckor. Skolan ska ha enhetliga förfaringssätt för undervisning i olika lärmiljöer och för att rasterna och säkerhetsanvisningar ska följas. Varje skola har en utsedd säkerhetsansvarig. Lärmiljön bör vara trygg också under perioder med praktisk arbetslivsorientering. Skolmiljön ska granskas och utvärderas med tre års mellanrum av myndigheten för miljö- och hälsoskydd. Inför olika typer av utflykter där elever rör sig utanför skolområdet görs en särskild säkerhetsplan, som godkänns av rektor.

3.1 Elevhälsogruppen

Varje skola har en egen elevhälsogrupp som ansvarar för planeringen, utvecklingen, genomförandet och utvärderingen av skolans elevhälsoarbete. Gruppens viktigaste uppgift är att främja välbefinnandet och säkerheten i skolan och i övrigt utveckla den gemensamma elevhälsan vid skolan. Elevhälsogruppen behandlar inte ärenden gällande enskilda elever.

Bild 2. Skolans elevhälsogrupp är mångprofessionell och sammanbinder skolans verksamheter på en bred front. Elever och vårdnadshavare är en viktig del av skolans elevhälsoarbete.

Rektor fungerar som ordförande för elevhälsogruppen och gruppen består förslagsvis av:

- rektor
- skolhälsovårdare
- skolkurator
- skolpsykolog
- studiehandledare/elevhandledare
- Sams-koordinator
- representant för speciallärare

Gruppen kan även vid behov höra andra sakkunniga, t.ex. representant från elevkåren, lärare, elev, vårdnadshavare. Gruppens sammansättning framgår i den skolvisa läsårsplanen.

Elevhälsogruppen planerar verksamheten för läsåret i form av en årsklocka. Årsklockan för verksamhetsåret görs upp under vårterminen inför ett nytt läsår. I samband med planeringen av kommande verksamhetsår utvärderas och granskas tidigare årsklocka. Som bilaga till planen finns exempel på årsklocka.

3.2 Grupper som inte hör till elevhälsan

Förutom ovan nämnda elevhälsogrupp och expertgrupper för behandling av enskilda elevers ärenden hör övriga sektorsövergripande grupper inom skolan inte till elevhälsan. Arbetsgrupper vars huvudsakliga uppdrag är av pedagogisk natur hör inte till elevhälsoarbetet.

Exempel på sådana grupper är Sams-grupp, pedagogiska stödgruppen och arbetsgrupper som planerar och genomför skolans verksamhet. Även dessa grupper kan vara sektorsövergripande.

Den pedagogiska stödgruppen handhar ärenden som behandlar trestegsstödet. Den pedagogiska stödgruppen består förslagsvis av:

- rektor, biträdande rektor eller vice rektor
- berörda speciallärare
- berörda klasslärare eller klassföreståndare
- skolpsykolog, kurator eller skolhälsovårdare

Alltjämt inleds och anordnas trestegsstöd i samarbete med yrkesutbildade personer inom elevhälsan. Därmed kan hälsovårdare, skolläkare, kurator och psykolog samt sakkunniga utanför skolan fortsättningsvis ge nödvändig information. Rektor bär ansvaret för detta arbete.

Arbetet i den pedagogiska stödgruppen kräver inte direkt samtycke och stöd kan inte heller avböjas, eftersom trestegsstödet inte ingår i elevhälsan. Intensifierat stöd inleds och anordnas yrkesövergripande utifrån en pedagogisk bedömning i samarbete med elevhälsopersonal. En Plan för lärande eller en Individuell plan görs i samarbete med eleven och vårdnadshavaren. Behov av särskilt stöd utreds i ett yrkesövergripande samarbete tillsammans med elevhälsopersonal. (GrUL 16-17 §)

3.3 Förebyggande elevhälsoarbete

Eleverna har enligt lag (GrUL 29 §) rätt till en trygg studiemiljö. I läroplanen för den grundläggande utbildningen benämns detta med rätt till såväl fysisk, psykisk och social trygghet. Det förebyggande elevhälsoarbetet omfattar hela skolans verksamhet och grundar sig på de värderingar som man i skolan har.

Enligt forskning är skolan något som ungdomar benämner som mest stressande faktorn i livet. Det är inte enkelt att sätta fingret på vad det handlar om, skolan i sig innefattar många olika krav. Då man arbetar med kravanpassning för eleverna behöver syftet vara att skolvardagen blir hanterbar, begriplig och meningsfull. På det sättet stöder vi elevernas *känsla av sammanhang*, KASAM, som i hög grad har ett sammanhang med psykisk hälsa.

I skolvardagen betyder detta bl.a. att eleven har rätt till en lugn arbetsmiljö som främjar arbetsron, trygga relationer och enhetliga förfaringssätt och säkerhetsanvisningar. Skolmiljöns trygghet och hälsoaspekter skall följas upp systematiskt, likväl som välbefinnandet i skolgemenskapen.

Skoldagen börjar och slutar med att eleven tar sig till och från skolan. Skolvägen, samarbetet med skolskjutsar och kollektivtrafiken utgör en väsentlig trygghetsfaktor för eleven.

Genom att skolan utarbetar ordningsregler för skolan och en plan för att skydda elever mot våld, mobbning och trakasserier ökar man säkerheten och det gemensamma förfaringssätten. Ytterligare planer som handlar om att främja och förebygga tryggheten i skolan är handledningsplan, räddningsplan, jämställdhets- och likabehandlingsplan och krisplan. Till de vuxnas ansvar i skolan hör till att känna igen innebörden och förfaringssätten i planerna.

Tryggheten hänger tätt ihop med hur en skola förvaltas och sköts. Den fysiska tryggheten innefattar bl.a. skolans planering och utformning. Finns det trånga ödsliga utrymmen som kan ha en direkt koppling till osäkerhet och otrygghet? Trånga ytor kan upplevas som otrygga eftersom det skapas trängsel då många elever skall röra sig där samtidigt, exempel på detta kan vara korridorer. Ödsliga oanvända ytor kan också bidra till att eleven känner sig liten, utsatt och sårbar. Det kan t.ex. ske på en tom skolgård - som visserligen är lätt att övervaka - men betydelsen av att

söka skydd är lika viktig för att kunna ge eleven möjlighet till att bedöma och undvika risker. På skolgården skall därför finnas möjlighet till skydd utan att den i alltför hög grad stör sikten. Bänkar skall t.ex. placeras med skydd i ryggen snarare än på en öppen plats.

Att skolans fysiska struktur blir tydlig underlättar att hitta rätt både för elever och vuxna. Skolans inre miljö kan tydliggöras genom markeringar och tydlig skyltning vid huvudingången. Olika färger kan markera olika platser och hjälpa eleven att komma ihåg platser.

Den personliga integriteten bör skyddas t.ex. med separata enskilda könsneutrala omklädningsrum. Skoltoaletterna skall vara tillräckligt rymliga för att ha plats för sanitetsbehållare, vatten och tvål. Lister vid dörrarna, som begränsar hörbarheten, kan också öka känslan av trygghet.

Skolans inredning spelar en viktig roll i hur eleverna upplever den fysiska skolmiljön. En trivsamt miljö med bekväma och inbjudande material påverkar trygghetskänslan positivt. Också färgerna påverkar människans beteende, likasom ljud och ljus. Speciellt elever med särskilda behov kan påverkas av detta.

Rasterna är de tillfällen då flest elever känner sig otrygga. Detta kan bero på att eleven inte vet vad som skall hända eller vad de skall göra, vilket påverkar deras känsla av kontroll. Under rasterna finns också en ökad risk för trängsel, konkurrens mellan elever och lägre vuxennärvaro.

Trygghetsaspekten i skolan är i stor grad beroende av att de vuxna är närvarande och känner eleverna. Högre vuxennärvaro under rasterna ökar trygghetskänslan, det är flera trygga vuxna som observerar, pratar med eleverna och kan ingripa vid behov. Skolan gör upp ett kustodieringsschema för alla raster. Skolgårdens gränser skall vara tydligt markerade t.ex. genom planteringar.

En annan aspekt på en trygg skola är att beakta elevens känsla av kontroll, d.v.s. förmåga att kontrollera händelseförlopp och beteenden. Den sociala kontrollen handlar om att skolans vuxna skall ha en god överblick över vad som händer. Elever upplever otrygghet där de vet att de vuxna inte har uppsikt.

Genom att informera eleverna om vad som händer i skolan och hur eleverna kan påverka detta, samt tillgängligheten till information stärker elevens trygghetskänsla

och stärker det demokratiska arbetet i skolan. Information om stödtjänster och vilka vuxna elever kan vända sig till ökar individens känsla av trygghet.

källa: [Trygghet i skolan](#). Stiftelsen tryggare Sverige. Rapport 2021:1.

Världshälsoorganisationen, WHO, definierar psykisk hälsa enligt följande:

”ett tillstånd av psykiskt välbefinnande där varje individ kan förverkliga sina egna möjligheter, klara av vanliga påfrestningar, arbeta produktivt och bidra till det samhälle som hen lever i. Psykisk hälsa är alltså inte detsamma som frånvaron av psykisk sjukdom.”

Skolan kan fungera som ett skydd mot psykisk ohälsa genom att skapa förutsättningar för att lyckas med skolarbete, främja och upprätthålla goda relationer mellan elever och vuxna. Skolans elevhälsoarbete skall stödja eleverna i att lyckas med detta genom att erbjuda tillräckligt stöd i inläringen och stödja eleverna i att kraven och förväntningarna är rimliga.

En central komponent i elevhälsoarbetet är kommunikationen mellan personal och elever i skolan. Varje elev behöver känna sig bekräftad och välkomnad till skolan. De elever som av olika orsaker har behov av mer stöd och hjälp behöver få detta bekräftat och hjälp med att se hur de kan påverka sin situation mot det bättre. I klassrummet och i synnerhet under de tillfällen som undervisningen avviker från den normala, betyder god kommunikation att personalen är tydlig med att berätta vad eleverna skall göra, varför, med vem och hur länge. Instruktioner kan med fördel visualiseras. Genom god pedagogisk planering, genom att skapa goda hållbara relationer till eleverna och vid behov samarbete med elevhälsotjänsterna kan skolan främja den psykiska hälsan hos eleven och skapa förutsättningar för ett bättre liv. Ett avgångsbetyg från grundskolan minskar risken för fysisk och psykisk ohälsa senare i livet.

Den psykiska tryggheten innebär också att skolan skall arbeta med att öva på sociala färdigheter, känslohantering och delaktighet. Vi skall lära eleverna att visa omtanke om varandra, bemöta varandra med respekt och lyssna på varandra.

Skolfrånvaron är nära kopplad till det förebyggande elevhälsoarbetet. Målsättningen är att arbeta för att främja skolnärvaro och genom tidigt ingripande förebygga problematisk skolfrånvaro. Detta beskrivs närmare i Handlingsplanen för att främja

skolnärvaro och förebygga skolfrånvaro. I den skolspecifika elevhälsoplanen framgår konkreta åtgärder som främjar fysisk, psykisk och social trygghet.

De 7 frågorna för att skapa trygghet:

Vad ska man göra?

När ska man göra det?

Var ska man vara?

Med vem ska man vara?

Hur länge skall man hålla på?

Vad ska hända sedan?

Vad ska man ha med sig?

BILD 3. Checklista för instruktioner. Källa: Bühler Maria, Karlsson Anneli, Österholm Therese; Lågaffektivt bemötande och problematisk skolfrånvaro. Studentlitteratur. 2018. s.127-128

Exempel på förebyggande elevhälsoarbete som görs i skolorna:

- överenskommelser om trivsel i skolan
- lektioner med välmående som tema
- välmåendeveckor
- introdagar
- temaraster
- skola i rörelse
- gemensamma samlingar och tillställningar
- utfärder

4. Individuell elevhälsa

Målet med den individuella elevhälsan är att följa upp och främja elevens utveckling, hälsa, välbefinnande och lärande som helhet. Det är också viktigt att garantera tidigt stöd och förebygga problem. Elevernas individuella förutsättningar, resurser och behov ska beaktas både när stöd från elevhälsotjänster planeras och i skolans vardag.

”Om en anställd vid läroanstalten eller inom elevhälsan bedömer att det behövs psykolog- eller kuratorstjänster inom elevhälsan för att förebygga eller övervinna

studiesvårigheter eller sociala eller psykiska svårigheter hos en studerande, ska den anställde tillsammans med den studerande utan dröjsmål kontakta elevhälsans psykolog eller kurator och lämna de uppgifter som den anställde känner till och som behövs för bedömning av behovet av stöd.

Om det inte är möjligt att ta kontakt tillsammans, ska den studerande informeras om kontakttagandet och ges möjlighet att samtala om orsakerna till detta inom den frist som anges i 15 § 1 mom.

Även andra personer än de som avses i 1 mom. som i sin yrkesuppgift fått veta att en studerande behöver stöd får trots sekretessbestämmelserna kontakta elevhälsans psykolog eller kurator.

Den studerandes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare ska informeras om det kontakttagande som regleras i denna paragraf, om inte något annat föreskrivs i denna eller någon annan lag." (Lag om elev- och studerandevård, 16 §)

Till den individuellt inriktade elevhälsan hör hälsovårdstjänster, psykolog- och kuratorstjänster för en enskild elev eller sektorsövergripande individuellt inriktade insatser som avgörs i expertgruppen.

De omfattande hälsoundersökningar som genomförs inom skolhälsovården och andra återkommande kontroller är en del av den individuella elevhälsan. Sammanställningar från dylika undersökningar kan också användas för planering och genomförande av den gemensamma elevhälsan. Till den individuella elevhälsan hör inte ärenden som berör ordnandet av undervisning eller behandling av pedagogiska utredningar, ej heller utredningar av mobbningsfall.

4.1 Riktlinjer för individuellt inriktad elevhälsa

En elev har rätt till ett personligt samtal med en kurator eller psykolog inom sju arbetsdagar efter begäran. Ifall ärendet är brådskande ska eleven ha möjlighet till stödsamtal samma eller följande dag.

Det är en yrkesperson som avgör vad som anses brådskande. På alla stadier ska det vara möjligt att besöka skolhälsovårdaren utan tidsbeställning. Individuell elevhälsa

förutsätter alltid elevens och vid behov vårdnadshavarens samtycke. Fortsatt elevhälsoarbete sker alltid i samarbete med vårdnadshavare ifall eleven inte motsätter sig informationsutbyte. Elevens åsikter och egna önskemål gällande åtgärder och lösningar som berör honom eller henne ska tas i beaktande i enlighet med elevens ålder, utveckling och övriga personliga förutsättningar.

Vårdnadshavarna kan aldrig förbjuda en minderårig att anlita elevhälsotjänster. Vid behov ska eleven hänvisas till andra elevhälsotjänster eller annan verksamhet som stöder barn och unga.

Skolhälsovårdspersonalen och psykologerna ska anteckna det individuella elevhälsoarbetet i en patientjournal och andra journalhandlingar. På motsvarande sätt ska kuratorerna inom elevhälsan anteckna klientuppgifter i en klientjournal.

4.2 Expertgrupp

Samtycke

Behandlingen av ett ärende gällande en enskild elev och expertgruppens sammansättning ska grunda sig på elevens eller vid behov vårdnadshavarens samtycke. Inför ett expertgruppsmöte meddelas vårdnadshavarna via Wilma om mötet och ombeds också svara på meddelandet. Med specifikt skriftligt samtycke av eleven eller vårdnadshavaren får behövliga samarbetspartner inom elevhälsan eller närstående till eleven delta i behandlingen av ärendet. Medlemmarna i expertgruppen har dessutom rätt att vid behov be experter om råd i elevens ärende.

(EoSVL 19§)

Då ett elevhälsoärende som berör en enskild elev eller en viss elevgrupp behandlas, sammankallas en sektorsövergripande expertgrupp. Expertgruppen utreder stödbehovet och ordnar elevhälsotjänster för eleven eller eleverna. Det skriftliga samtycket begärs på en specifik blankett och noteras i Wilma i samband med dokumentation av expertgruppsmötet.

Gruppen sammankallas av den person som ärendet enligt arbetsuppgifterna hör till. Inom gruppen utses en ansvarsperson som för anteckningar. Gruppens

yrkesövergripande sammansättning bestäms från fall till fall och utgående från ärendet som behandlas.

Medlemmar i expertgruppen kan t.ex. vara:

- skolkurator
- skolhälsovårdare
- skolpsykolog
- elev- eller studiehandledare
- klasslärare eller klassföreståndare
- annan lärare som är viktig i den aktuella situationen
- behövliga samarbetsparter eller elevens närstående (förutsätter specifikt skriftligt samtycke)

Elevhälsoärenden dokumenteras i Wilma under memofliken, expertgruppsmöte. Gruppen kommer överens om vem som för anteckningar.

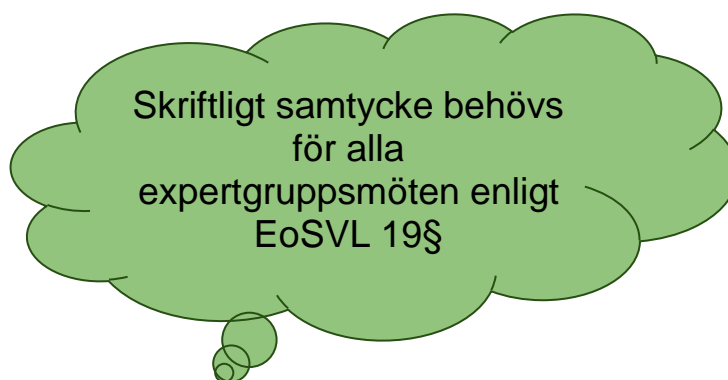
PM på Wilma ska innehålla följande uppgifter:

- elevens namn, personbeteckning, hemkommun och kontaktinformation
- vårdnadshavare eller annan laglig företrädares namn och kontaktinformation
- datum för dokumentering, vem dokumenterade samt yrkesställning
- vem som deltagit i mötet och deras ställning
- vad ärendet gäller och vem som inlett ärendet
- vilka åtgärder som vidtagits medan elevens situation har utretts, såsom utlåtanden, undersökningar och utredningar
- vilka åtgärder som vidtagits, såsom samarbete med olika parter samt tidigare och nuvarande stödåtgärder
- uppgifter om behandlingen av ärendet vid gruppens möte, mötesbeslut och plan för genomförande av beslut
- vem som ansvarar för genomförande och uppföljning

Uppgifter som införts i Wilma och som gäller en enskild elev är sekretessbelagda. Om uppgifter i en elevhälsojournal lämnas ut till utomstående, ska det i handlingen dessutom antecknas vilka uppgifter som lämnats ut, till vem och på vilka grunder. (EoSVL 20-22§)

Utbildningsanordnaren ska i egenskap av arkivbildare ha en arkiveringsplan där bestämmelser om förfaringssätt och tider finns beskrivna. För utbildningsväsendet finns en arkivplan.

En medlem i expertgruppen får inte använda de sekretessbelagda uppgifter han eller hon får tillgång till som medlem i gruppen för något annat ändamål än elevhälsa. Det finns inga lagliga hinder för att t.ex. rektorn deltar i expertgruppens arbete, men hon eller han skall inte vara en självskriven medlem utan deltar då det föreligger ett klart behov. Administrativa beslut gällande en elev som behandlats i expertgruppen får inte grunda sig på de sekretessbelagda uppgifter som framkommit i expertgruppens arbete. (EoSvL 14§, 21§) Om rektorn är medlem i expertgruppen kan han eller hon inte fatta administrativa beslut som gäller ifrågavarande elev.

4.3 Elevhälsopersonal

Skolhälsovårdare

Till skolhälsovårdarens arbetsuppgifter hör hälsoundersökningar och rådgivningar i varje årskurs. I årskurserna 1, 5 och 8 skall hälsoundersökningen vara mer omfattande. Hälsorådgivning riktad till elever ska stödja och främja deras utveckling mot självständighet, ändamålsenlig studieförmåga, sunda levnadsvanor, god kondition, god mental hälsa samt förebygga mobbning. Skolhälsovårdaren är medlem i skolans elevhälsogrupp samt kontaktperson till det multiprofessionella konsultations- och utvärderingsteamet KONSTI.

Omfattande hälsoundersökningar för barn och elever i förskola och åk 1 sker genom intervju med vårdnadshavare samt utredning av hela familjens välbefinnande till den del det är nödvändigt för att vård och stöd skall kunna ordnas. Med

vårdnadshavarens skriftliga samtycke kan den omfattande hälsoundersökningen inbegripa förskolepersonalens bedömning av hur eleven klarar sig i förskolan.

Inför de omfattande hälsokontrollerna i årskurs 5 har THL:s frågeformulär skickats hem till föräldrarna att fyllas i. På besöket diskuteras svaren i det som berör skoltrivsel, skolarbete, fritid, kamratrelationer, hälsa och hälsovanor.

I den omfattande hälsoundersökningen i åk 8 bedöms elevens särskilda behov i fråga om yrkesval och fortsatta studier. Eventuella stödåtgärder kan planeras och eleven ges möjlighet till en privat diskussion med hälsovårdare och skolläkare.

Hälsorådgivning och hälsoundersökningar i skolan ska ordnas så att också elevens vårdnadshavare har möjlighet att delta i dem. Vid behov görs en individuell plan för välbefinnande och hälsa tillsammans med eleven och vårdnadshavarna. Också en uppföljning av användandet av rusmedel kan göras.

Skolhälsovårdaren kan även sköta ärenden som gäller elevernas grundvaccineringar och övriga vaccinationer, skololycksfall, preventivmedelsrådgivning och skolhälsovårdaren finns till hands vid behov för elever med specifika sjukdomar som t.ex. diabetes. Skolhälsovårdaren samarbetar med övrig elevhälsopersonal, primär- och specialsjukvård och tredje sektorn.

Skolkurator

Till skolkuratorns arbetsuppgifter hör att stödja elever som har problem med skolgången, kamratrelationer, familjen, svårigheter som uppkommit till följd av sjukdom, kriser, en svår livssituation eller andra svårigheter.

Arbetsmetoderna kan vara t.ex. individuella samtal, gruppsamtal, arbete i klass eller observationer. I klassen kan skolkuratoren vara med och arbeta med gruppdynamik, främjandet av trivsel och gemenskap. Skolkuratoren kan även tillsammans med vårdnadshavare diskutera hemförhållanden samt frågor gällande fostran. Hembesök görs också enligt behov. Skolkuratoren är medlem i skolans elevhälsogrupp.

Skolkuratoren är skolans kontaktperson till barnskyddet och andra myndigheter. Skolkuratoren är ansvarig för elevhälsoregistret. Kuratorn deltar i mån av möjlighet i expertgruppsarbetet och för då i egenskap av ansvarsperson anteckningar i Wilma.

En ledande skolkurator utses i staden. Den ledande kuratorn är medlem i stadens gemensamma styrgrupp för elevhälsa. Kuratorerna vid stadens skolor kan vända sig till den ledande kuratorn för konsultation och stöd.

Skolpsykolog

Skolpsykologen arbetar främst med elevernas utveckling, inläring och med frågor som berör den mentala hälsan. Skolpsykologen arbetar genom konsultation och direkt elevarbete samt genom kontakt med olika samarbetspartners. Skolpsykologen deltar i arbetet i den pedagogiska stödgruppen.

Vid behov utreder skolpsykologen inlärnings- eller andra neuropsykologiska svårigheter. Skolpsykologen bedömer också elevens psykiska välbefinnande samt erbjuder stödsamtal. Tillsammans med elevens vårdnadshavare och lärare görs en bedömning av situationen och eventuella stödåtgärder planeras. Skolpsykologen kan hänvisa eleven till vidare utredningar hos t.ex. neurolog, barnpsykiater, talterapeut eller ergoterapeut. I dessa fall går kontakten via skolläkaren.

5. Elevhälsa i samband med disciplinära åtgärder och tillrättavisning

I samband med den förnyade Lagen om elev- och studerandevård uppdaterades även Lagen om grundläggande utbildning gällande sanktioner för elever. (GrUL 35 - 36 §) En elev ska utföra sina uppgifter samvetsgrant och uppträda korrekt.

Utbildningsanordnaren ska se till att nödvändig elevhälsa ordnas för en elev som tilldelats ett disciplinärt straff (skriftlig varning och avstängning). Detta gäller även elever som förvägras rätt att delta i undervisning för resten av lektionen eller skoldagen. På samma grunder kan eleven förvägras undervisning även nästa skoldag, om utbildningsanordnaren behöver tid för att planera återgången till skolan.

Utbildningsanordnaren ska följa användningen av ovan nämnda åtgärder och deras utveckling.

Årsklocka för skolans elevhälsoarbete

Augusti

- o Uppdatering av skolans handlingsplaner
- o Trivsel och trygghet, vi jobbar för gemenskap och välbefinnande
- o Elevhälsopersonalen deltar i föräldrakvällar

September

- o Uppföljning av gemenskap, arbetsro i klasserna

Oktober

- o Eleverna fyller i skolans välbefinnandeprofil

November

- o Genomgång av enkätsvar, Move-resultat, skolfrånvaro

December

- o Behandling av de omfattande hälsoundersökningarna

Januari

- o Utvärdering av höstterminen

Februari

- o Samarbete och arbete med GEA, stadié-övergångar

Mars

- o Besök till årskurs 6, nästa års sjuor
- o Nästa års läsårstema, tyngdpunkter fastslås

April

- o Enkäten Hälsa i skola, vartannat år

Maj

- o Utvärdering, planering inför nästa läsår